

MUZEUL MEMORIAL RÂMNICU SĂRAT

1. Introducere.....	1
2. Scurt istoric al fostului Penitenciar de la Râmnicu Sărat.....	1
3. Misiunea muzeului	1
4. Scopurile.....	2
5. Dezvoltarea colecțiilor.....	2
6. Relații interne și externe.....	2
7. Programe cu publicul.....	2
8. Tema muzeală: <i>Sistemul penitenciar ca parte a sistemului represiv din România comunistă</i>	4

1. Introducere

Prin Hotărârea de Guvern adoptată în ședința din 6.06.2007, fosta închisoare de la Râmnicu Sărat (*imobil monument istoric, cod BZ II m B 02462*) a fost trecută în administrarea Institutului de Investigare a Crimelor Comunismului în România, care urmează să o organizeze ca Muzeu Memorial.

2. Scurt istoric al fostului Penitenciar de la Râmnicu Sărat

Închisoarea de la Râmnicu Sărat a fost dată în folosință la sfârșitul secolului XIX și a funcționat până în anul 1963. Până în 1948 închisoarea a fost de drept comun, fiind destinată deținuților condamnați la pedepse de maxim 2 ani închisoare corecțională. Începând cu anul 1947 la Râmnicu Sărat au fost închiși ca deținuți politici țărani originari din zona Buzăului care nu și-au plătit cotele obligatorii sau cei care se opuneau colectivizării, membrii partidelor istorice (PNȚ și PNL) din împrejurimile Râmnicului Sărat și a Buzăului, iar din 1957 liderii Partidului Național Țărănesc Ion Mihalache, Corneliu Coposu, Ilie Lazăr, Ion Diaconescu, Victor Rădulescu Pogoneanu, precum și foștii miniștri Ion Petrovici și Petre Tomescu. În perioada în care a funcționat ca închisoare politică (1948-1963) caracteristicile regimului de detenție de la Râmnicu Sărat au fost izolarea, înfometarea și bătaia deținuților politici de către gardienii și comandantul penitenciarului, Alexandru Vișinescu. Închisoarea a fost desființată în aprilie 1963, la o lună după moartea lui Ion Mihalache.

3. Misiunea muzeului

Misiunea viitorului muzeu memorial este una educativă, în condițiile în care cunoașterea trecutului recent este una deficitară, în special în rândul tinerilor, și de omagiere a victimelor represiunii comuniste.

4. Scopurile

- recuperarea pentru memoria colectivă a unei secvențe istorice mai puțin cunoscute, reprezentate de zecile de închisori, lagăre și colonii de muncă ce au compus „sistemul penitenciar comunist românesc”;
- prezentarea condițiilor de detenție din sistemul penitenciar precum și a suferințelor îndurate de zecile de mii de foști deținuți politici;
- informarea publicului atât prin realizarea de expoziții proprii, cât și prin găzduirea unor expoziții itinerante realizate de alte muzee de profil din țară și străinătate;
- dezvoltarea unor programe educative speciale adecvate pe categorii de vârstă și socio-profesionale.

5. Dezvoltarea colecțiilor

Dezvoltarea colecțiilor este unul dintre obiectivele fundamentale ale oricărui muzeu. În acest sens, experții Serviciului Muzeu-Memorie din cadrul IICCR au avut discuții cu foști deținuți politici care au fost închiși în penitenciarul Râmnicu Sărat sau în alte închisori comuniste, sau cu urmași ai acestora, pentru a ne dona obiecte și documente care au legătură cu perioada petrecută în detenție.

De asemenea, s-au realizat peste 170 de interviuri pe format audio și video cu foști deținuți politici, interviuri care vor fi folosite în viitorul muzeu. Totodată au fost realizate fotografiile cu cei intervievați și au fost preluate materiale documentare referitoare la perioada petrecută de aceștia în închisorile comuniste.

6. Relații interne și externe

Au fost inițiate în ultimii doi ani o serie de colaborări și parteneriate cu diverse instituții din țară și străinătate, dintre care amintim: Memorialul Victimelor Comunismului și Rezistenței Sighetu Marmăției; Memorialul Rezistenței Anticomuniste din Țara Făgărașului; Casa Terorii - Budapesta, Ungaria; Memorialul Divizării Germaniei - Marienborn, Germania; Muzeul din „Colțul rotund” - Leipzig, Germania; ș.a.

7. Programe cu publicul

Orice muzeu este interesat să capteze atenția publicului. Chiar dacă Muzeul Memorial nu există încă „de facto”, până în prezent au fost organizate în incintă mai multe vizite organizate, cu grupuri de elevi, de studenți, cadre didactice, precum și cu istorici și artiști plastici din țară și străinătate. De asemenea, închisoarea primește permanent vizite ale foștilor deținuți politici sau ai urmașilor acestora. Nu în ultimul rând trebuie menționat interesul manifestat de posturi de televiziune sau de producători de filme care au avut posibilitatea de a filma în spațiul viitorului muzeu memorial.

Dintre vizitele la care au participat grupuri organizate menționăm:

- august 2007, august 2008 - pe parcursul celor două ediții ale Universității de Vară organizate de IICCR la Râmnicu Sărat, studenții participanți au vizitat clădirea penitenciarului și au avut activități cu caracter educativ în spațiul acesteia.
- 9 decembrie 2007 - vizita participanților la Workshop-ul internațional „Overcoming Dictatorship”, un program susținut de Uniunea Europeană care a avut drept scop să înlesnească schimbul intercultural între artiști, poeți și scriitori din diverse țări europene ex-comuniste.
- 18 iulie 2008 - vizita profesorilor de istorie membri ai Societății de Istorie din România.

Programe „metamuzeale”.

În spațiul central al penitenciarului în perioada 24 august - 8 septembrie 2008 a avut loc expoziția „Mi-Op, vizibilitate redusă”, a artiștilor plastici Irina Hasnaș-Hubbard și Chuckk Hubbard. Expoziția a cuprins o serie de lucrări inspirate și dedicate victimelor închisorilor comuniste, luând ca exemplu pe Lena Constante și Ion Mihalache, și a reprezentat o evocare a unor momente din viața lor „domestică” din penitenciar, precum și un tribut adus suferinței și rezistenței lor.

TEMA MUZEALĂ: *Sistemul penitenciar ca parte a sistemului represiv din România comunistă*

„Sistemul penitenciar comunist românesc”

Tematica a fost realizată ținându-se cont de structura clădirii și de posibilitatea asigurării unui flux de vizitare a spațiului muzeal.

„Casa comandantului” (clădirea din stângă, imediat după intrarea în curte)

Sala 1: Se va amenaja biroul comandantului închisorii. El se constituie dintr-o singură cameră și va conține elemente menite să sugereze punctul de comandă al penitenciarului.

Realizare muzeografică: camera va conține un birou, două scaune atașate în părți opozabile ale biroului. Biroul va avea un fișet metalic cu dosare care să conțină documente menite răsfoirii publicului: fișe ale deținuților, acte administrative, rapoarte ale gardienilor. Pentru autenticitate propunem ca pe birou să existe o scrumieră, un pachet de țigări specific epocii și o brichetă. Biroul va avea și sertare acționate mecanic ce să conțină documente destinate uzului exclusiv al comandantului prin care se leagă rolul acestuia de Securitate (adrese și note către direcția locală a organului represiv). Pe birou va mai fi un telefon cu manivelă, specific epocii. În camera va exista un raft de bibliotecă cu câteva cărți de literatură politică, o hartă mare a RPR, portrete ale lui Lenin, Dej, un cuier cu mantaua și chipiul comandantului, steaguri ale RPR și URSS. Biroul va avea un parchet frecat cu gaz pentru a da o notă de autenticitate în plus.

Celelalte 2 săli din corpul de clădire se vor amenaja pentru a putea găzdui expoziții temporare.

Modalități de amenajare: aceste camere vor beneficia de același tip de parchet și vor fi zugrăvite cu var alb. În ideea utilizării acestora ca spații destinate și unor proiecții video vom avea un număr mare de prize, precum și alte dotări menite să asigure un spațiu propice desfășurării unor evenimente ulterioare.

Clădirea principală a penitenciarului - partea din stânga

Primele șapte încăperi din partea stângă a clădirii se vor amenaja ca săli de prezentare a ceea ce a însemnat represiunea ca și caracteristică a regimului comunist din România, traseul unui fost deținut politic de la arestare până când ajungea în închisoare și principalele caracteristici ale Penitenciarului de la Râmnicu Sărat. I se oferă astfel vizitatorului elementele de bază pentru o bună înțelegere a rolului sistemului penitenciar în timpul comunismului.

Sala 1 + 2: Prezentare generală a represiunii ca și caracteristică a regimului comunist din România.

Realizare muzeografică: Primele două săli vor introduce vizitatorul în perioada instalării regimului comunist în România, iar în mod special se va trasa modul în care represiunea a coexistat alături de alte caracteristici, în natura regimului instalat. Prima cameră va fi una axată pe prezentare video. În acest sens se vor instala monitoare pe care vor rula filmulețe de la începutul ocupației României, cu Armata Roșie „eliberând țara de sub ocupație fascistă”, diferite montaje din această perioadă, la imagini ale conducătorilor până la scene de fraternizare ale Armatei Roșii cu cea română. Ideea primei camere este să prezintă aspectul **oficial** al instaurării regimului comunist. Pentru inducerea acestui sentiment, camera va fi luminată cu spoturi roșii. Alături de prezentarea video vom avea panouri cu poze și articole din „Scânteia” în care subliniem discursul oficial.

A doua cameră va descoperi **natura reală** a regimului nou instaurat. Trecerea de la un tablou triumfalist la unul autentic se va face prin montaj video pe monitoare în care un istoric va prezenta modul în care represiunea a început: de la procesele politice ale liderilor istorici, mergând chiar până la cel al lui Lucrețiu Pătrășcanu în ideea sublinierii faptului că regimul instalat își consuma chiar proprii lideri. Arestarea, încarcerarea, suprimarea libertății și instaurarea unui singur mod de a gândi vor fi atinse în acest documentar video. Alături de prezentare video, ca și în prima sală, vom avea articole, poze, luări de cuvânt ale liderilor istorici, ale ziarelor anti-oficiale (ex. „Dreptatea”), dar și articole și luări de poziție din presa occidentală referitoare la natura represivă a regimului nou instalat.

Sala 3: Arestarea.

Arestările masive operate de către regimul începând cu anul 1948 au avut deseori un caracter ilegal, acestea făcându-se în lipsa unor mandate de arestare. Cel mai frecvent, arestările erau efectuate noaptea, pentru intimidarea victimei și pentru a evita eventualele proteste din partea unor martori. În multe situații, cei arestați, știind că sunt nevinovați, sperau că s-a comis o greșeală și nu opuneau rezistență arestării, crezând că vor fi eliberați odată ajunși la sediul poliției sau al Securității. Cel arestat era încătușat, i se puneau ochelari de tablă pentru a nu vedea traseul și locația unde este adus. Era îmbarcat într-o mașină a Securității, o Volgă neagră sau un GAZ. Pe parcurs era păzit de către un ofițer sau un militar, în multe cazuri având o armă îndreptată spre acesta.

Realizare muzeografică: Panouri cu fotografii cu mașinile Securității, fotografii cu arestați, Sediul MAI București. Exponate: obiecte personale din bagajul minimal al deținutului, ochelari de tablă, cătușe, armament din dotarea ofițerilor de Siguranță și Securitate, ghete fără șireturi, corpuri delictate folosite pentru înscenări (mașină de scris, manifeste).

Sala 4: Ancheta.

Atât durată cât și duritatea anchetei putea varia de la caz la caz. Au existat și cazuri în care ancheta s-a întins pe durată unui an întreg, iar în ce privește duritatea anchetelor, s-au consemnat și decese în ancheta. Tehnicile de interogare variau, uneori folosindu-se un limbaj normal, altele extrem de injurios. Se apela frecvent la coerciții fizice, variind de la palme și lovituri aplicate cu pumnul sau piciorul până la veritabile torturi, bătăi la tălpi sau la fund cu ranga, „vână de bou” sau alte obiecte. Anchetele urmăreau obținerea de mărturii și semnarea unor declarații, în unele cazuri scrise de anchetatori, neținându-se cont de veridicitatea celor declarate. Sub presiunea bățăilor, cei arestați semnau aceste declarații, denunțându-le pe parcursul procesului, fără a fi luați în seamă însă, de instanță.

Realizare muzeografică: Fotografii cu anchetatori. Exponate: două birouri; mașină de scris; veioză; ștampilă trecută peste birouri; scaun(e); diverse instrumente de tortură pe masă; proces-verbal, declarații din timpul anchetelor; un piron în perete (cu text explicativ pentru „estrapadă”); reprezentări grafice ale modalităților de tortură; o găleată cu apă. Toate acestea însoțite de texte explicative legate de felul în care se desfășurau anchetele și torturile.

Sala 5: Procesul.

Inculpații erau judecați în loturi, miciorând în felul acesta numărul proceselor. În multe situații, inculpații dintr-un lot nici nu se cunoșteau între ei, sau nu se cunoscuseră înainte de arestare. Sentințele pronunțate de judecători erau în majoritatea cazurilor stabilite dinainte și notate pe dosarul fiecărui inculpat de către anchetatorii Securității. În urma pronunțării sentinței, condamnații aveau dreptul la recurs, în urma acestuia însă, condamnarea rămânea cel mai des aceeași.

Realizare muzeografică: Fotografii din timpul proceselor; articole din „Scânteia”, copii ale sentințelor; panou cu „Articolul 209” din Codul Penal și un mic text explicativ. Imagini video: secvențe din timpul procesului lui Iuliu Maniu, banchete din lemn din sala de tribunal, poziționate în fața monitorului, pentru a fi utilizate de vizitatori.

Sala 6: Istoricul penitenciarului.

Râmnicu Sărat este atestat ca închisoare încă din 1901, inițial de drept comun. Din 1938 aici au fost întemnițați activiști aparținând întregului spectru politic: de la membri ai Mișcării Legionare (în frunte cu Corneliu Zelea Codreanu), la țărani din regiune care s-au opus colectivizării ori nu au achitat cotele obligatorii și parte din fruntașii PNT, transferați în două etape: 1955 și 1957 (Ion Mihalache, Corneliu Coposu, Ilie Lazăr, Ion Diaconescu etc.). O celulă a fost ocupată de liderul comunist Vasile Luca, iar în alta a fost închis Gheorghe Plăcinteanu, ginerele lui Gheorghiu Dej.

Realizare muzeografică: Istoricul închisorii va fi ilustrat prin panotare cu texte, fotografii, listă cu personalitățile politice cunoscute încarcerate; listă cu comandanții. Vor fi expuse portretele deținuților față în față cu portretele comandanților, însoțite de scurte biografii. Se vor expune obiecte personale ale foștilor deținuți la Râmnicu Sărat, artefacte confecționate în închisoare, corespondența cu familia.

Sala 7: Caracteristicile detenției de la Râmnic.

Penitenciarul s-a remarcat prin restricții extreme: a fost supranumit „închisoare a tăcerii” (Corneliu Coposu în aproximativ opt ani de reclusiune nu a schimbat un cuvânt cu nimeni, uitând să vorbească). Regimul alimentar al deținuților se situa sub limita subzistenței (Corneliu Coposu a intrat în închisoare cu greutatea de 112 kg, iar la eliberarea de la Râmnicu Sărat avea 51 kg). Refuzul cadrelor de a acorda asistență medicală a dus la decesul multor deținuți: Ion Mihalache, Jenică Arnăutu, generalul Constantin Pantazi, Aurel Dobrescu, Gheorghe Plăcințeanu etc.

Realizare muzeografică: Panouri cu descrierea regimului penitenciar care să cuprindă citate din lucrări memorialistice și din interviuri cu foști deținuți despre traiul cotidian în închisoarea Râmnic: secții, celular, izolare („neagra”); raporturi cu administrația și abuzuri ale cadrelor; evasiinexistența drepturilor deținuților; comparație între normele regulamentare de hrană și înfometarea practică în realitate. Vor fi prezentate înregistrări video cu Corneliu Coposu și Ion Diaconescu despre detenția de la Râmnicu Sărat și tehnica comunicării prin Morse tușit.

Culoarele de trecere:

Pereții coridoarelor de trecere din cele două părți ale penitenciarului vor fi panotate integral cu ochi, pentru a sugera supravegherea permanentă la care erau supuși atât deținuții politici cât și cetățenii.

Curtea de plimbare din stânga

Înainte de intrarea în celularul principal vizitatorii pot ieși în curtea de plimbare a deținuților din aripa stângă a celularului principal. Aceasta se va amenaja așa cum era în perioada în care funcționa penitenciarul, fiind dotată inclusiv cu reflectoare și foșoare de pază. De pe o plachetă sau un monitor video vizitatorii vor putea să afle cum se desfășurau plimbările, care erau specifice comparativ cu alte penitenciare din țară.

Celularul principal

După vizitarea celor șapte săli se ajunge la celularul principal. Acesta are 35 de celule dispuse pe două nivele după cum urmează: parter - 16 celule și etajul I - 19 celule. Datorită dimensiunilor mici, celulele nu permit amenajări complexe. În această situație, în o parte dintre ele se vor prezenta biografiile personalităților care au fost deținute.

Câteva exemple:

Celula lui Ion Mihalache

Ion Mihalache (1882-1963). Învățător, a fost un om politic de mare anvergură, întemeietor al Partidului Țărănesc. A participat la luptele din primul război mondial fiind distins cu ordinul militar „Mihai Viteazul”. În 1926 partidul său fuzionează cu Partidul Național al lui Iuliu Maniu, dând naștere Partidului Național Țărănesc. Ocupă funcțiile de vicepreședinte și președinte al PNT. Este pe rând ministru al agriculturii (1928 – 1930) și ministru de interne (1930 – 1933). Participă în timpul celui de-al doilea război mondial la luptele pentru eliberarea Basarabiei. Arestat de noul regim reprezentat de guvernul Groza cu ocazia înscenării de la Tămădău, este condamnat și încarcerat. Moare în închisoarea de la Râmnicu Sărat în condiții inumane în anul 1963.

Celula lui Corneliu Coposu – (scurtă biografie)

Celula lui Ion Diaconescu

Ion Diaconescu (n. 25 august 1917). Absolvent al Institutului Politehnic, Facultatea de Electromecanică, București. Membru în conducerea organizației de tineret a P.N.Ț. până la desființarea partidului de autoritățile comuniste, în 1947. Este arestat în data de 3 decembrie 1947, condamnat la 20 de ani muncă silnică. A executat 17 ani în penitenciarele de la Aiud, Baia Sprie, Râmnicu Sărat. După grațierea din 1964 a lucrat la Întreprinderea „Ascensorul”, la atelierul de proiectare. După anul 1989 a făcut parte din conducerea Partidului Național Țărănesc Creștin Democrat, fiind ales ca deputat în Parlament în trei legislaturi consecutive, între anii 1990 - 2000, iar între 1996 și 2000 a îndeplinit funcția de președinte al Camerei Deputaților. În prezent este președinte onorific al P.N.Ț.C.D.

Celula lui Victor Rădulescu Pogoneanu

Victor Rădulescu Pogoneanu (1910-1962). Licențiat în drept, filozofie și sociologie. Director al Cabinetului și Cifrului din Ministerul Afacerilor Străine, delegat cu conducerea Direcției Presei și Informațiilor din cadrul Ministerul Afacerilor Străine, cu atribuții de subsecretar de stat. Arestat în august 1947, implicat în procesul „Iuliu Maniu”, a fost condamnat la 25 ani temniță grea, pentru „instigare la crima de trădare prin necredință” (11 noiembrie 1947). După închisoarea Galați, a fost dus la Sighet, apoi mutat în 1955 la Râmnicu Sărat. Încadrarea juridică: complot și trădare. Transferat în penitenciarul-spital Văcărești în ultima faza a bolii de care suferea încă de dinaintea detenției, a murit la 10 martie 1962.

Celula lui Corneliu Coposu

Corneliu Coposu (1914-1995). A absolvit Facultatea de Drept din Cluj, activând din tinerețe în cadrul Partidului Național Țărănesc. Începând cu 1937 a fost secretar personal al lui Iuliu Maniu. A fost arestat pe 14 iulie 1947, împreună cu întreaga conducere a PNT. Până în 1956 a fost ținut în arest preventiv, fără să fie judecat, trecând prin închisorile: Jilava, Gherla, Aiud, Craiova, Capul Midia. În 1956 i s-a înscenat un proces pentru "înaltă trădare a clasei muncitoare" și pentru "crimă contra reformelor sociale". A fost condamnat la muncă silnică pe viață. Până în 1962 a fost închis într-un regim sever de izolare la penitenciarul Râmnicu Sărat, apoi a fost trimis pentru doi ani în domiciliu obligatoriu. În ianuarie 1990 a reînființat PNT, sub titulatura Partidul Național Țărănesc Creștin Democrat, al cărui președinte a fost până la moarte. A fost principalul inițiator al Convenției Democratice Române, înființate în 1992.

Celula lui Vasile Luca

Vasile Luca (1898-1963). A fost ministrul de finanțe al României în perioada 7 noiembrie 1947 - 9 martie 1952. La 17 ani a fost recrutat în Divizia Secuiască a lui Kratochwill Károly care a luptat de partea Republicii Sovietice Ungare a lui Béla Kún împotriva armatei române. A fost muncitor ceferist, secretar al PCR la Brașov (1924-1929) și Iași (1932), a participat la organizarea grevelor de la Lupeni din 1929 și din Valea Jiului în 1933. După 1944 a fost membru în secretariatul CC al PCR, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri și ministru al Finanțelor (1947-1952). În mai 1952 a fost condamnat de plenara CC al PMR, fiind acuzat de deviaționism și activități antipartinice, și în luna august a aceluiași an fiind arestat. A fost condamnat în 1954 la moarte pentru culpa de trădare. Pedepsa i-a fost comutată în detenție pe viață. A decedat în închisoarea Aiud.

Realizare muzeografică: Celulele vor fi amenajate cu o scurtă biografie a personalităților în cauză, însoțite de poze și fișa/fișele matricolă/e penală (aflate în posesia IICCR). În unele celule vor putea fi expuse și mici obiecte personale (zeghe, saboți, bonetă).

Fereastra tip vitraliu

Celularul principal este luminat de o fereastră tip „vitraliu” - bucățile de sticlă care îl formează vor fi ilustrate prin decalcomanie cu chipurile deținuților care au fost închiși la Râmnicu Sărat. În felul acesta, lumina care intră prin ferestre va proiecta chipurile lor pe padimentul celularului principal, sugerând faptul că ei încă sunt printre noi, dar, în același timp, că sunt undeva sus, de unde ne privesc.

Curtea de plimbare din dreapta

După celularul principal, vizitatorii pot ieși în curtea de plimbare a deținuților din aripa dreaptă a celularului principal. Aceasta se va amenaja așa cum era în perioada în care funcționa penitenciarul, fiind dotată inclusiv cu reflectoare și foisoare de pază, identic cu cea din partea stângă. De asemenea, pe o plachetă sau pe un monitor video vizitatorii vor putea să afle cum se desfășurau plimbările în acest penitenciar.

Clădirea principală a penitenciarului - partea din dreapta

Ultimele șapte încăperi vor prezenta alte închisori din sistemului penitenciar românesc și principalele caracteristici ale acestora.

Sala 1: Prezentare generală a sistemului concentraționar.

Sistemul concentraționar comunist a fost aplicat la scara întregii Româнии, la nivelul tuturor sferelor societății, implicând mobilizarea tuturor structurilor represive. Sala va prezenta sistemul penitenciar și scurte descrieri ale specificului unităților principale.

Realizare muzeografică: Panouri care să cuprindă harta sistemului penitenciar, structura DGP, cadrele de conducere (fotografii și biografii), extrase din Codul Penal. Structura organelor represive: Securitatea, Miliția, Justiția, DGP; penitenciare, colonii de muncă, domiciliul obligatoriu, deportări. Informațiile vor fi prezentate sub formă de grafice, scheme, citate și statistici.

Sala 2: Principalele închisori politice.

În această sală se vor ilustra principalele închisori politice ale sistemului penitenciar comunist românesc. Existența numeroaselor locuri de încarcerare pentru inamicii regimului permite cu ușurință organizarea unei astfel săli care să conțină exemple concludente. Scopul unei astfel de săli este aducerea la cunoștința vizitatorilor existența gulagului românesc precum și condițiile detenției inumane la care erau supuși deținuții politici. Se vor alege în acest scop exemple din fiecare categorie a locurilor de detenție (penitenciare, colonii de muncă etc.).

Realizare muzeografică: scurte prezentări ale penitenciarelor, monitoare pe care să ruleze mici filme documentare despre aceste penitenciare – sau – fotografii relevante, dispozitive audio la care vizitatorii să poată asculta scurte fragmente de interviuri descriptive relevante, interviuri realizate de către experții IICCR.

Sala 3: Foametea.

Foamea a reprezentat unul dintre cele mai teribile mijloace de constrângere și chiar de exterminare în cadrul sistemului penitenciar comunist. Întrebați care a fost cel mai dificil lucru de suportat în cadrul detenției, mulți dintre foștii deținuți politici au răspuns: „Foamea!”. Distrofia a fost un lucru generalizat în pușcăriile comuniste, de asemenea alimentația precară, lipsa totală de hrană în anumite ocazii au reprezentat cauze pentru nenumărate decese.

Realizare muzeografică: Pentru ilustrarea foametei se vor expune în interiorul sălii documente legate de alimentația din închisori precum și ustensile utilizate de către personalul închisorilor pentru hrănirea deținuților (hârdău, gamelă, polonic etc.). De asemenea pentru un impact cât mai puternic asupra vizitatorilor, dar și pentru o ilustrare fidelă a hrănirii precare se vor expune poze cu foști deținuți politici înainte și după ieșirea din închisoare în formă de evantai, urmând ca dintr-un unghi al camerei să fie vizibile doar pozele dinaintea de închisoare, iar din unghiul opus doar pozele de după eliberare (un exemplu elocvent în acest sens este cazul lui Corneliu Coposu).

Sala 4: Munca în lumea concentraționară comunistă din România.

În sistemul penitenciar comunist românesc, deținuții politici au fost trimiși în unități de muncă: coloniile de la Canalul Dunăre-Marea Neagră (Canal), Balta Brăilei, mine și în fabricile de lângă închisori. Regimul aplicat internaților din unitățile de muncă a fost unul de exterminare fizică și psihică (ziua de muncă de 10 ore în colonii și de 8 ore în mine; alimentația puțină și proastă; barăcile).

Realizare muzeografică: panotaj cu lozinci și sloganuri comuniste referitoare la muncă; clasificarea unităților de muncă: Canal, coloniile din Balta Brăilei, mine, fabrici – text și imagini; obiecte rezultate din munca deținuților; instrumente de muncă (ciocane, tarpane, lopeți tocite, târnăcoape).

Sala 5: Triumful spiritului asupra temniței.

Pentru a-și păstra sănătatea mentală, a-și umple zilele de clausturare cu o activitate care să îi mențină în afara realității cotidiene și totuși în mijlocul ei, deținuții au găsit diferite moduri de expresie: poezie, pictură, mici invenții care să le ușureze viața de zi cu zi și să le mențină spiritul treaz.

Realizare muzeografică: obiecte - artefacte; fragment din compoziția lui Traian Popescu, atât audio cât și partitura; panotaj cu tehnici de scriere improvizată (săpun, DTT), poezii compuse în închisoare.

Celulele de pedeapsă

Între sala 5 și 6 se poate coborî la subsol unde sunt celulele de pedeapsă („Neagra”). „Neagra” sau „izolarea” erau mici celule, fără ferestre, cu beton sau pământ pe jos, umede și igrasioase, fără lumină și fără aerisire. Deținuții considerați recalcitranți erau izolați în obscuritate totală, înlănțuiți de un inel din centrul celulei. Uneori erau ținuți cu picioarele pe un grătar aflat într-o pânză de apă. Deținutul era încarcerat dezbrăcat și desculț. Rația de hrană era redusă la jumătate. În întuneric, în frig, înfometat, uneori și legat, era obligat să stea în picioare toată ziua și toată noaptea.

Realizare muzeografică: date fiind caracteristicile „negrei” amenajarea va fi una minimalistă: pe jos un grătar de metal, apă, eventual o cărămidă. În interior se va auzi o înregistrare audio cu zgomote de fond (chițait de șobolani și picături) Pe culoar vor fi două găleți cu apă, pentru a se arunca pe jos în celule.

Sala 6: Momentul eliberării.

Fiecare deținut politic a trăit în felul său eliberarea din închisoare ori din domiciliul obligatoriu. Ultimele amintiri din temniță, despărțirea de colegii de suferință, drumul până acasă și revederea cu cei dragi au fost, de la caz la caz, momente de bucurie sau tristețe, primul contact cu realitățile dure de afară lăsând urme adânci în majoritatea cazurilor.

Realizare muzeografică: Momentele pot fi redade cu ajutorul panotajului care să încorporeze diverse documente legate de eliberare (bilete de eliberare, foi de drum, angajamente de colaborare în alte cazuri etc.), recuperate de la foști deținuți, însoțite de texte explicative, dar și prin intermediul înregistrărilor audio din arhiva IICCR cu victimele însele povestind episoade emoționante din această perioadă.

Sala 7: Viața de după închisoare.

Trecerea dintr-un spațiu de reclusiune în lumea liberă a fost percepută de mulți foști deținuți ca un transfer dintr-o închisoare mică într-una mai mare, datorită practicii Securității de a-i urmări și agasa, intervenind brutal și abuziv în viața privată a individului. Interdicția de a se înscrie la facultate pentru a-și continua studiile, șantajarea prin cazierul politic în momentul angajării, excluderile din facultate și de la locul de muncă, presiunile asupra familiei, dar și filarea de către Securitate au fost experiențe comune pentru toți cei care au fost închiși.

Realizare muzeografică: Sala va fi alcătuită din panouri ce vor conține fotocopii extrase din dosarele de urmărire ale foștilor deținuți (planuri de măsuri, rapoarte ale ofițerilor, note informative, poze realizate în timpul filajului), dar și alte documente (e.g.: alăturarea de foi matricole cu cărți de muncă ale aceluiași individ, pentru a sublinia contrastul dintre calificarea foștilor deținuți și

posturile pe care le puteau ocupa). Documentele vor fi însoțite de un text care să rezume piedicile întâlnite de ei în viața de zi cu zi.

Construcții noi:

Sala de conferințe și seminarii

Deoarece la Râmnicu Sărat se desfășoară în fiecare an Universitatea de Vară și odată cu înființarea memorialului vor fi și alte acțiuni cu public (dezbaterile și seminarii), se impune construirea unei săli de conferințe cu o capacitate de 50-60 locuri și cu dotări specifice.

Complexul administrativ

De asemenea, trebuie avute în vedere spațiile de birouri pentru muzeografi, pentru arhivă, un depozit pentru obiectele de patrimoniu și spații tehnice. Toate acestea se vor realiza ținându-se cont de construcțiile deja existente, pentru a nu afecta din punct de vedere imagistic muzeul memorial. Din acest punct de vedere ele pot fi realizate în laterala dreaptă a curții sau în spate.